

Fremsat den 7. april 2022 af finansministeren (Nicolai Wammen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om offentlige betalinger m.v.

(Mulighed for økonomisk kompensation ved svindel med Nemkonto)

§ 1

I lov om offentlige betalinger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007, som ændret ved § 9 i lov nr. 1336 af 19. december 2008 og lov nr. 427 af 16. marts 2021, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 5 b indsættes:

»§ 5 c. Finansministeren kan fastsætte regler om, at private udbetalere skal betale et gebyr ved anvendelse af det efter § 4 etablerede kontoregister og i medfør heraf udviklede Nemkontosystem, samt fastsætte regler for vilkår for gebyret, herunder gebyrets størrelse og ændring af tilslutningsvilkår for de private udbetalere. Gebyret skal dække den del af udgifterne til kompensationsordningen efter § 6 a, som hidrører fra svindel med eller fejl i forbindelse med private udbetalinger.

Stk. 2. Gebyr fastsat efter stk. 1 kan ikke overstige 0,04 kroner pr. kobling mellem personnummer og kontonummer i Nemkontosystemet.«

2. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. Finansministeren kan fastsætte regler om økonomisk kompensation til fysiske personer omfattet af § 1, stk. 1, der ikke har modtaget retmæssig udbetaling som følge af svindel eller fejl ved anvisning eller ændring af Nemkonto.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler om kompensation til personer efter stk. 1, hvor forholdet er begået før lovens ikrafttrædelse.

Stk. 3. Finansministeren kan fastsætte regler om, at der ikke kan udbetales kompensation efter stk. 1 til fysiske personer, som har handlet uagtsomt eller forsætligt, eller er fuldt kompenseret eller efterfølgende har modtaget beløbet på anden vis.

Stk. 4. Det er en betingelse for udbetaling af økonomisk kompensation, at forholdet er politianmeldt i umiddelbar forlængelse af kendskab til det kriminelle forhold.

§ 6 b. Finansministeren kan fastsætte regler om, at en anmodning om kompensation efter § 6 a skal indgives inden for en nærmere fastsat frist, herunder at dette skal ske digitalt.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler om, hvilken myndighed der skal forestå sagsbehandlingen.

Stk. 3. Finansministeren kan fastsætte regler om, at afgørelse i sager om kompensation ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Finansministeren kan fastsætte regler om indtræden i skadelidtes krav mod skadevolder, i det omfang der udbetales kompensation til skadelidte.«

3. Tre steder i § 12 ændres »§§ 1-8« til: »§§ 1-5 og §§ 6-8«.

4. To steder i § 12 ændres »§§ 1-7« til: »§§ 1-5 og §§ 6-7«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2022.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Ny kompensationsordning for fejl og svindel med NemKonto
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Sagsbehandling
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Oprettelse af gebyrordning for en ny kompensationsordning
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
 - 4.1. Økonomiske konsekvenser
 - 4.2. Implementeringskonsekvenser
 - 4.2.1. Syv principper for digitaliseringsklar lovgivning
 - 4.2.2. Princip 1: Enkle og klare regler
 - 4.2.3. Princip 2: Digital kommunikation
 - 4.2.4. Princip 3: Muliggør automatisk sagsbehandling
 - 4.2.5. Princip 4: Sammenhæng på tværs - ensartede begreber og genbrug af data
 - 4.2.6. Princip 5: Tryk og sikker datahåndtering
 - 4.2.7. Princip 6: Anvendelse af offentlig infrastruktur
 - 4.2.8. Princip 7: Forebygger snyd og fejl
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgere
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

På baggrund af konkrete tilfælde af svindel med Nem-ID, har der siden sommeren 2020 været særlig fokus på forurettede borgeres retsstilling i forbindelse med svindel med NemKonto. Der har været særlig fokus på det økonomiske aspekt, i forhold til hæftelse, kompensation og erstatning. Den retlige regulering hører under flere ministeriers ressortområder, og der blev derfor nedsat en arbejdsgruppe i maj 2021 repræsenteret af Erhvervsministeriet, Justitsministeriet og Finansministeriet v/Digitaliseringsstyrelsen, som skulle undersøge retsstillingen og opstille forslag til eventuelle forbedringer.

Arbejdsgruppens gennemgang viser, at der generelt er et højt beskyttelsesniveau, da en borger som udgangspunkt ikke hæfter, hvis en kriminel har svindlet med vedkommendes NemID eller MitID, og borgeren er uden skyld heri. På trods af dette oplever borgere udfordringer med at afvise økonomiske forpligtelser, der er indgået af kriminelle, på borgerens vegne. Denne udfordring vil kunne imødekommes

ved en kommunikationsindsats, der gør opmærksom på de gældende regler.

Arbejdsgruppen har derudover kunnet konkludere, at retsstillingen er uklar ved svindel ved anvisning af NemKonto, som kan medføre, at borgere risikerer at hæfte økonomisk, på trods af at de ikke har handlet uagtsomt. For at imødekomme denne problemstilling vil der med nærværende lovforslag etableres en ordning, hvor staten kan kompensere borgere for udbetalinger, som borgerne ikke har modtaget grundet fejl eller svindel med oplysninger i NemKonto-systemet.

NemKonto-systemet er det fælles, offentlige udbetalings-system. Det er en database, som kobler identifikationsnummer, herunder CPR/CVR-nummer, til den bankkonto, som borgeren eller virksomheden har anvist som sin NemKonto. Offentlige myndigheder kan ved hjælp af systemet udbetale penge til borgere og virksomheder via et CPR/CVR-nummer uden at kende borgeren eller virksomhedens kontonummer. Overførslen sker fra den enkelte myndigheds bank-

konto til betalingsmodtagerens NemKonto. Oprindeligt blev systemet udviklet til brug i offentligt regi, men siden 2008 har også private udbetalere, mod betaling og på nærmere fastsatte vilkår, kunne anvende systemet.

Det kan generelt anføres, at der ikke findes entydige begreber for svindel med NemKonto, MitID og NemID, hvilket eksempelvis betyder, at praksis hos banker og andre finansielle institutioner er uens på området.

Svindler med anvisning af en NemKonto kan bl.a. ske i forlængelse af identitetstyveri, hvor en svindler får adgang til en borgers NemID eller MitID. Svindleren kan derefter anvise sin egen konto som borgerens NemKonto og derved vil pengeoverførsler til borgeren, der foretages via NemKonto-systemet, ende på svindlerens konto.

Fejl ved anvisning af en NemKonto kan ske ved indtastning af en borgers oplysninger i NemKontoregisteret.

Med henblik på at styrke borgernes retsstilling og tillid til de offentlige systemer foreslås det, at lovgivningen ændres, således at staten kompenserer borgeren for udbetalinger, som borgeren uforskyldt ikke har modtaget grundet fejl eller svindel med oplysninger i NemKonto-systemet. Det foreslås, at kompensationen af de private udbetalinger kan finansieres ved hjælp af en gebyrordning. Kompensationsordningen vil kunne omfatte forhold før lovens ikrafttræden. Dette betyder at der vil kunne udbetales kompensation for forhold der ligger tilbage i tid.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Ny kompensationsordning for fejl og svindel med NemKonto

2.1.1. Gældende ret

NemKonto er reguleret af lov om offentlige betalinger m.v., jf. lovekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007, som ændret ved lov nr. 427 af 16. marts 2021 og bekendtgørelse nr. 647 af 13. april 2021 om Nemkontoordningen.

Der findes i dag ikke et entydigt regelsæt for, hvordan en borger kan kompenseres for en mistet udbetaling, der er forårsaget af en fejl eller svindel med NemKonto-systemet.

Svindler ved anvisning eller ændring af NemKonto kan ske ved at borgerens NemID eller MitID bliver kompromitteret. Når svindleren har fået adgang til borgerens NemID eller MitID, kan denne forsøge at ændre borgerens NemKonto til sin egen konto via selvbetjeningsløsningen.

Der er tre måder hvorpå en borger kan opdatere sin NemKonto: Ved indberetning via NemKonto-systemets selvbetjeningsløsning, via det pengeinstitut hvor kontoen, der ønskes anvist som NemKonto, føres eller ved henvendelse til den offentlige myndighed, som borgeren modtager betaling fra, jf. § 23, stk. 1, nr. 1-3, i bekendtgørelse om Nemkontoordningen. På nuværende tidspunkt sendes der et aktiveringsbrev til borgeren, når der sker ændring af NemKonto via en offentlig myndighed eller via selvbetjeningsløsningen. Brevet sendes fysisk til borgerens folkeregisteradresse,

og indeholder en kode, som skal benyttes for at godkende ændringen af NemKonto.

Aktiveringsbreve for ændringer i selvbetjeningsløsningen er et sikkerhedstiltag der er tilføjet den 19. april 2021, og tidligere anvisninger eller ændringer af NemKonti, vil derfor ikke have udløst et aktiveringsbrev. Ændringer af NemKonto foretaget af offentlige myndigheder har altid udløst et aktiveringsbrev.

I bekendtgørelse nr. 899 af 21. juni 2018 om udstedelse og spærring af NemID med offentlig digital signatur, fremgår det af § 3, at der er en række betingelser, som borgeren skal overholde for at besidde NemID. Eksempelvis må borgeren som udgangspunkt ikke videregive sit NemID til en anden. Betingelserne skal ses som retningslinjer for korrekt adfærd i forhold til anvendelsen af NemID. Dette indgår i domstolens samlede vurdering af, om indehaveren hæfter for tredjemands uberettigede brug af NemID, under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens NemID, brugernavn og adgangskode.

MitID er efterfølgeren for NemID. Den nye løsning blev lanceret den 6. oktober 2021 og forventes fuldt implementeret i løbet af 2022. I bekendtgørelse nr. 1778 af 1. september 2021 om MitID til privatpersoner er der fastsat regler om, at borgere skal håndtere MitID sikkert og forsvarligt, således at privatpersonen i sin håndtering af MitID foretager nødvendige foranstaltninger, som sikrer mod misbrug af privatpersonens digitale identitet. Reglerne viderefører i høj grad de samme regler som i NemID.

Private udbetalere er ikke koblet til NemKonto-systemet på samme måde som offentlige myndigheder. Private udbetalere er koblet til systemet via betalingsformidlere, som mod gebyrbetaling har adgang til at lave opslag i NemKonto-systemet.

I dette setup iværksættes en komplettering, det vil sige et match mellem CVR/CPR-nummer og det kontonummer, som er anvist som NemKonto. På baggrund af dette match forstås udbetalingen fra den private udbetalers pengeinstitut til modtagerens pengeinstitut. Private udbetalere kan mod betaling og på nærmere fastsatte vilkår anvende NemKonto-systemet til formidling af udbetalinger til betalingsmodtagerens NemKonto, jf. § 5 a, stk. 1, i lov om offentlige betalinger m.v. og Digitaliseringsstyrelsens tilslutningsvilkår for Private Betalingsformidlers tilslutning til og anvendelse af NemKonto for Private udbetalere.

Der er ikke krav om, at private udbetalere skal anvende NemKonto-løsningen til fx lønudbetaling, og modtagere af private udbetalinger kan ligeledes fravælge, at udbetalinger fra private udbetalere bliver udbetalt til betalingsmodtagerens NemKonto, jf. § 5 a, stk. 3, i lov om offentlige betalinger. Det fremgår af tilslutningsvilkårene, at forinden der første gang sker udbetaling til en betalingsmodtager via NemKonto-systemet, skal denne underrettes om, at betalinger fremover vil ske til dennes NemKonto m.v. Underretningen skal tillige oplyse modtager om, at udbetaling til modtagers NemKonto ikke finder sted, hvis modtager meddeler, at

udbetalinger ikke ønskes indsat på NemKonto, men i stedet på en anden konto eller på anden vis.

Fejl ved anvisning eller ændring af NemKonto, kan ske ved, at borgeren taster et forkert kontonummer i NemKonto-systemets selvbetjeningsløsning, eller en medarbejder i en offentlig myndighed modtager eller taster et forkert kontonummer når myndigheden anviser en NemKonto for en borger. I det sidste tilfælde skal opdateringen af en NemKonto godkendes af en anden autoriseret sagsbehandler hos den offentlige myndighed, eller ved en lignende kontrolforanstaltning, jf. § 28 i bekendtgørelsen om NemKonto-ordningen. I begge tilfælde sendes der et aktiveringsbrev til borgeren, hvorpå kontonummeret er angivet. Det antages, at de fleste fejl opdages på denne måde.

2.1.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

For at styrke borgernes retsstilling og tillid til de offentlige systemer foreslås det, at der indføres en kompensationsordning for borgere, der har mistet en berettiget udbetaling pga. fejl eller svindel med anvisning eller ændring af en NemKonto. Ved ændring af NemKonto forstås både egentlige ændringer af oplysninger, men også sletning eller ændringer i bredere forstand.

En samlet ordning, der gælder for både de offentlige og private udbetalinger findes mest hensigtsmæssig, da retstillingen i så fald vil være ens for de forurettede borgere, uanset udbetalingens ophav. En afledt fordel af dette vil være, at borgerne kun skal henvende sig ét sted, for at få deres sag vurderet, samtidig med, at der sikres en ens praksis.

Kompensationsordningen vil dække de tilfælde, hvor der opstår fejl i NemKonto-systemet, som resulterer i, at en udbetaling er indgået på en forkert NemKonto. Dette kan både være tekniske fejl eller fejl ved indtastning af en NemKonto.

Kompensationsordningen vil kun dække fejl og svindel ved anvisning og ændring af NemKonto. Dette er begrundet i, at der vil være forskel på, om fejlen er sket i NemKonto-systemet, eller om fejlen er sket uden for NemKonto-systemet, fx når en sagsbehandler i forbindelse med en udbetaling har indtastet et forkert CPR-nr. Først efter indtastning af CPR-nr. vil NemKonto-systemet blive aktiveret.

Hvis fejlen er sket i NemKonto-systemet, vil den manglende udbetaling kunne kompenseres via den foreslåede kompensationsordning.

Hvis CPR-nr. er fejlindtastet, vil dette ikke være omfattet af ordningen, da fejlen ikke er sket ved anvisningen eller ændring i NemKonto-systemet. Borgeren vil i stedet skulle kontakte myndigheden, som bør genudbetale, da beløbet efter NemKonto er udbetalt korrekt, men til en anden borger, da CPR-nr. var forkert, allerede inden udbetalingen er sket.

Borgeren modtager et fysisk aktiveringsbrev når en NemKonto anvises eller ændres, hvorved borgen vil blive gjort opmærksom på en eventuel fejlindtastning af kontonummer ved anvisning eller ændring. Aktiveringsbreve anvendes dog ikke ved anvisning eller ændring af en NemKonto via et pengeinstitut, idet borgeren skal være kunde i pengeinstitut-

tet for at kunne anvise en konto. Pengeinstitutterne er i henhold til hvidvaskloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1062 af 19. maj 2021 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme forpligtede til at kende deres kunder, hvilket indebærer, at pengeinstituttet skal indhente identitetsoplysninger fra kunden samt kontrollere disse oplysninger på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde. NemID eller MitID kan være en del af sådanne kontroloplysninger, men vil kun kunne stå alene som kontrolkilde ved kunde-forhold med begrænset risiko for hvidvask og terrorfinansiering. Idet pengeinstituttet således ofte kræver yderligere dokumentation fra kunden f.eks. kopi af pas og sundhedskort, er der på nuværende tidspunkt ikke indført aktiveringsbreve på pengeinstitutternes område.

Kompensationsordningen vil også dække svindelsager, hvor personer uberettiget har foretaget ændringer i NemKonto-systemet. Dette kan både være svindlere, som har ændret borgernes NemKonto eller ændringer i andre dele af NemKonto-systemet. Kompensationsordningen vil derimod ikke dække svindel, der er omfattet af de aftaleretlige ugyldighedsgrunde som fx falsk eller tvang.

Hvis en svindler tilegner sig en borgers NemID/MitID og herefter indgår en aftale med en tredjepart, vil denne aftale være falsk og derfor ikke omfattet af kompensationsordningen. Sådanne falske aftaler kan blandt andet være aftaler om udbetaling af kviklån til en borgers NemKonto. Hvis der er sket svindel med borgerens NemKonto, vil lånet således blive udbetalt til en anden konto.

Kompensationsordningen vil heller ikke dække aftaler, som er indgået ved tvang. Disse tilfælde kan foreligge, hvor en person tvinger en borger til at optage fx et banklån og der derefter sker udbetaling til en svindlet NemKonto.

I alle tilfælde af tvang eller falsk vil forholdet skulle afgøres efter de obligations- og aftaleretlige regler. Dette betyder, at det er borgeren, der skal gøre indsigelse mod en ugyldig aftale, når borgeren bliver bekendt med aftalen. Hvis der foreligger falsk eller voldelig tvang vil dette være en stærk ugyldighedsgrund og tredjeparten kan ikke gøre aftalen gældende over for borgeren. Derved hæfter borgeren ikke for fx kviklån, som er foregået ved, at svindleren uberettiget har benyttet borgerens oplysninger.

Eventuelle tvister om gyldigheden af aftaler eller klarlægelse af ugyldighedsgrunde, skal afklares ved domstolene.

Lovforslaget vil ikke have indvirkning på gældende regler efter betalingsloven, og de heri udformede regler om hæftelsesforhold, som fx uautoriserede betalingstransaktioner via netbank, jf. lovens §§ 97 og 99, uberettiget anvendelse af betalingsinstrumenter, jf. lovens § 100, og køb af varer over internettet med betalingskort, jf. lovens § 112. Lovforslaget vil heller ikke have indvirkning på den almindelige aftaleret, som regulerer eksempelvis optagelse af lån mv, hvor borgeren som udgangspunkt ikke hæfter i forbindelse med eventuelt misbrug af en digital underskrift, herunder i forbindelse med falsk eller tvang. Se hertil Højesterets kendelse af 17. november 2021 (sag 11/2021).

Det forventes, at kompensationsordningen som udgangspunkt vil få tilbagevirkende kraft for svindelsager 10 år tilbage før lovens ikrafttræden. Den nærmere periode vil blive fastsat ved bekendtgørelsen.

2.2. Sagsbehandling

2.2.1. Gældende ret

Der findes i dag ikke en kompensationsordning for svindel med NemKonto.

2.2.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

For at styrke borgernes retsstilling og tillid til de offentlige systemer, vil den foreslåede kompensationsordning skulle administreres af en udvalgt myndighed. I første omgang vil denne myndighed være Digitaliseringsstyrelsen, men kompensationsordningen vil på sigt kunne blive administreret af en anden myndighed.

Det vil være de borgere, som har oplevet svindel med NemKonto, der skal kontakte Digitaliseringsstyrelsen for at oprette en kompensations sag. Kontakten vil skulle foregå gennem Digital Post.

Efter borgeren har opdaget svindlen og fået spærret sit NemID eller MitID, kan borgeren få oprettet et nyt NemID eller MitID. Når borgeren har et nyt NemID eller MitID vil borgeren kunne skrive til Digitaliseringsstyrelsen ved hjælp af Digital Post.

De borgere, som ikke er tilmeldt Digital Post, vil kunne kontakte Digitaliseringsstyrelsen telefonisk for at få anvist en alternativ måde at påbegynde sagen hos Digitaliseringsstyrelsen.

Såfremt en anden myndighed overtager sagsbehandlingen, vil en lignende proces etableres.

Digitaliseringsstyrelsen har brug for en række dokumenter for at behandle sagen. Der skal bl.a. foreligge en politianmeldelse af svindlen med NemID/MitID/NemKonto. Dette gælder både for nye og ældre sager. Anmeldelsen skal være foretaget i umiddelbar forlængelse af den konstaterede svindel.

Der skal også foreligge dokumentation for, at borgeren er berettiget til det udbetalte beløb, som uberettiget er udbetalt til en svindlet NemKonto. Dette gælder både for offentlige ydelser, fx folkepension, og for private udbetalinger, fx løn fra en privat arbejdsgiver.

I de tilfælde, hvor oplysningerne vedrører offentlige ydelser, vil Digitaliseringsstyrelsen i første omgang søge disse oplysninger udleveret.

Der vil være tilfælde, hvor borgeren må indsende dokumentation for berettigelsen til udbetalingen. Dette kan fx være i tilfælde af løn fra en offentlig eller privat arbejdsgiver.

Afgørelsen om kompensation træffes på baggrund af en skønsmæssig vurdering. I denne vurdering indgår blandt andet borgerens uagtsomhed. Som led i uagtsomhedsvurde-

ringen bør det blandt andet indgå, under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens oplysninger, om indehaveren havde haft kendskab til, at tredjemand var kommet i besiddelse af de pågældende oplysninger, og om indehaveren havde gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug, fx ved at spærre sit NemID eller MitID så hurtigt som muligt.

2.3. Oprettelse af gebyrordning for en ny kompensationsordning

2.3.1. Gældende ret

Der findes i dag ikke en hjemmel til at pålægge de private udbetalere et gebyr til at kunne dække den foreslåede kompensationsordning til kompensation af borgere, der har mistet en retmæssig udbetaling fra en privat udbetaler på grund af svindel eller fejl ved anvisning eller ændring af NemKonto.

2.3.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Etablering af kompensationsordningen vil indebære udgifter til henholdsvis lønsum til sagsbehandling og kompensation. Der er mulighed for at oprette en gebyrordning for at finansiere den foreslåede kompensationsordning. Gebyrordningen kan pålægges de private udbetalere, som anvender NemKonto-systemet. Betalingsforpligtelsen kan reguleres i tilslutningsvilkårene eller på anden vis. Tilslutning til NemKonto-systemet er en frivillig service, som private udbetalere kan anvende efter eget ønske mod betaling for at lette administrative byrder.

Omfanget af uautoriserede overførsler via NemKonto er behæftet med stor usikkerhed, men forventes fremadrettet at være begrænset, da der 19. april 2021 blev tilføjet et ekstra godkendelsestrin ved ændring af NemKonto via selvbetjeningsløsningen.

Da det derfor forventes, at omfanget af svindel fremadrettet vil være begrænset, vil kompensationsordningen indledningsvist dækkes af offentlige midler, men Finansministeren kan på et senere tidspunkt effektuere den foreslåede gebyrordning.

Finansministeren gives bemyndigelse til at fastsætte de nærmere forhold omkring den foreslåede gebyrordning. Gebyrordningen vil kun omfatte kompensation til betalinger fra private udbetalere. Kompensation for offentlige betalinger dækkes af offentlige midler.

3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål

Lovforslaget medvirker til at sikre, at Danmark fortsat lever op til delmål under Verdensmål 16 (Fred, retfærdighed og stærke institutioner). Det sikres navnlig ved at hindre, at fattige og udsatte borgeres adgang til sociale sikringsystemer udhules af it-relateret identitetstyveri.

Lovforslaget bidrager til at sikre, at offentlige institutioner opleves som ansvarlige i forhold til at tage hånd om borgere, der rammes af digitaliseringens skyggesider. Lovforslaget

bidrager således direkte til at sikre, at der er en høj andel af befolkningen, der giver udtryk for at være tilfreds med deres oplevelse af et offentligt digitalt system.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4.1. Økonomiske konsekvenser

Lovforslaget vil medføre udgifter for Digitaliseringsstyrelsen både i form af udgifter til henholdsvis lønsum og kompensation af offentlige udbetalinger. Finansieringen af forslaget vil holdes inden for Digitaliseringsstyrelsens egen ramme.

Udgifter til kompensation for private betalinger kan, såfremt finansministeren fastsætter regler herom, finansieres af den foreslåede gebyrordning. Indledningsvist vil kompensationen finansieres af Digitaliseringsstyrelsen. Lønsummen for Digitaliseringsstyrelsen vil dække sagsbehandlingen for den samlede kompensationsordning.

Der lægges op til, at opgaven med at sagsbehandle borgerhenvendelser placeres hos Digitaliseringsstyrelsen. Opgaven kan på et senere tidspunkt eventuelt flyttes til en anden myndighed.

Omfanget af uautoriserede overførsler via NemKonto er behæftet med stor usikkerhed, da denne type svindel ikke registreres særskilt hos politiet. Omfanget forventes dog fremadrettet at være begrænset, da der 19. april 2021 blev tilføjet et ekstra godkendelsestrin ved ændring af NemKonto. En NemKonto anvist via selvbetjeningsløsningen er herefter først aktiv, når kontoen er aktiveret via kode angivet i et fysisk fremsendt aktiveringsbrev.

Det samlede ressourcetræk for sagsbehandlingen vurderes på baggrund af den estimerede sagspulje ikke at overstige 2-4 årsværk. Der vil i 2022 og 2023 dog være behov for ekstra ressourcer til dels etablering og håndtering af bagudrettede sager. Årsværkene går på tværs af kompetenceprofiler, og beregner sig derfor ikke udelukkende til at være årsværk til sagsbehandling. Udgifter til kompensation vurderes endvidere ikke at overstige 2 mio. kr. årligt, dog højere i de første år, hvor der træffes afgørelser i bagudrettede sager.

Lønsum estimeres i 2022 til at ligge inden for et spænd på 2,3 - 4,6 mio. kr. i 2023, til 2,7 - 5,4 mio. kr. i 2024, til 1,5 - 3 mio. kr. og i 2025 til 1,5 - 3 mio. kr.

Udgifter til udbetaling af kompensation estimeres i 2022 til at ligge inden for et spænd på 1,5 - 3 mio. kr., i 2023 til 2 - 4 mio. kr., i 2024 til 1 - 2 mio. kr. og i 2025 til 1 - 2 mio. kr.

4.2. Implementeringskonsekvenser

Lovforslaget vil medføre organisatoriske implementeringskonsekvenser for Digitaliseringsstyrelsen, da der fremadrettet skal ske sagsbehandling af borgerhenvendelser i forbindelse med den nye kompensationsordning.

Lovforslaget vil også medføre databeskyttelsesmæssige implementeringskonsekvenser, da de nye sager vedrører borgernes personoplysninger. Sagsbehandlingen vil foregå

i en særlig enhed og adgangen til borgernes persondata vil være begrænset ved hjælp af sikkerhedsgrupper.

Det forventes, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne udveksle oplysninger med både politiet og Udbetaling Danmark om henholdsvis borgernes politianmeldelser og borgernes berettigelse til eventuelle offentlige ydelser. Udvekslingen af oplysninger sker i overensstemmelse med de databeskyttelsesmæssige regler og begrænses i adgang til de medarbejdere, som behandler sager om kompensation for svindel med NemKonto.

4.2.1. Syv principper for digitaliseringsklar lovgivning

Det vurderes nedenfor, hvorledes lovforslaget lever op til principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

4.2.2. Princip 1: Enkle og klare regler

Efter princip 1 bør lovgivningen være enkel og klar, så den er let at forstå for borgere og virksomheder. Som lovgivningen er i dag risikerer borgere at lide det økonomiske tab, hvis de svindles for udbetalinger via NemKonto, ligesom reglerne i dag ikke er klart formuleret for så vidt angår private udbetalinger via NemKonto.

Det vurderes på den baggrund, at den foreslåede ændring vil gøre det klart og entydigt, at borgere, der kan dokumentere, at de uden skyld er blevet svindlet for udbetalinger via NemKonto – uagtet om den udbetalende myndighed er offentlig eller privat - ikke skal lide det økonomiske tab.

4.2.3. Princip 2: Digital kommunikation

Efter princip 2 skal lovgivningen understøtte, at der kan kommunikeres digitalt med borgere og virksomheder.

Kontakten mellem borgeren og Digitaliseringsstyrelsen vil foregå gennem Digital Post. Borgeren kan via Digital Post henvende sig til Digitaliseringsstyrelsen for at få oprettet en sag om kompensation for svindel med NemKonto. Efterfølgende korrespondance vil også foregå gennem Digital Post.

For de borgere, som ikke er tilmeldt Digital Post, kan man kontakte Digitaliseringsstyrelsens telefoniske hotline, for at få hjælp til en alternativ måde til at opstarte sagen om kompensation for svindel med NemKonto.

4.2.4. Princip 3: Muliggør automatisk sagsbehandling

Efter princip 3 bør lovgivningen understøtte, at administrationen af lovgivningen kan ske helt eller delvist digitalt (automatisk sagsbehandling) og under hensyntagen til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed.

Da sagernes karakter forudsætter, at afgørelsen træffes på baggrund af individuel sagsbehandling, samt at det vurderes, at sagsbehandlingen håndteres mest hensigtsmæssigt ved manuelle afgørelser, vurderes princippet at måtte fraviges.

4.2.5. Princip 4: Sammenhæng på tværs - ensartede begreber og genbrug af data

Efter princip 4 bør der være sammenhæng på tværs med ensartede begreber og genbrug af data. Da der ikke indføres

nye begreber eller nye indberetningskrav vurderes principet ikke at være relevant for lovforslaget.

4.2.6. Princip 5: Tryk og sikker datahåndtering

Princip 5 forudsætter en høj grad af digitalisering, og at datasikkerhed prioriteres højt af myndighederne. Ændringsforslaget indeholder hjemmel til indhentning af data for så vidt angår logoplysninger for NemID/MitID og NemKonto. Derudover skal borgeren vedlægge politianmeldelse som dokumentation.

Borgernes persondata vil blive håndteret af en begrænset gruppe af medarbejdere og adgangen til oplysningerne begrænses ved hjælp af sikkerhedsgrupper. Der indhentes kun de oplysninger, som er nødvendige for at sagsbehandle borgernes henvendelser.

4.2.7. Princip 6: Anvendelse af offentlig infrastruktur

Efter princip 6 bør offentlige myndigheder, i det omfang det er muligt og hensigtsmæssigt, anvende eksisterende offentlig infrastruktur, så der sikres størst muligt genbrug og sammenhæng på tværs.

Ændringsforslaget omhandler eksisterende offentligt infrastruktur, herunder særligt NemKonto, for så vidt gælder at sikre borgere, der uforskyldt bliver svindlet deres berettigede udbetalinger via NemKonto-systemet.

I selve kontakten med borgeren anvendes den fællesoffentlige løsning Digital Post.

4.2.8. Princip 7: Forebygger snyd og fejl

Efter princip 7 bør der ved udarbejdelse af lovgivningen tages højde for muligheden for efterfølgende kontrol samt forebyggelse af snyd og fejl.

Med ændringsforslaget er der mulighed for kontrol af sagsoplysninger ved indhentning af politianmeldelse samt relevante logoplysninger. Den begrænsede datamængde, på hvilken baggrund der skal træffes afgørelse, udgør dog en risiko for snyd og fejl.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vil ikke medføre hverken erhvervsøkonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget vil medføre positive administrative konsekvenser for borgerne. Borgere, som har lidt et tab som følge af svindel med NemKonto, vil fremover kunne få dækket tabet af den foreslåede kompensationsordning.

Lovforslaget medfører også en række negative administrative konsekvenser for borgerne. I forbindelse med kompensationsordningen vil borgeren skulle indbringe sagen om kompensation for tab efter svindel med NemKonto og vil potentielt skulle fremsende dokumentation i forbindelse med sagsbehandlingen. Dette vil være mest relevant for svindel-

sager af ældre dato, hvor Digitaliseringsstyrelsen ikke har mulighed for at få oplysningerne på anden vis.

Det er hjemlet mulighed for, at afgørelsen om kompensation ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Borgerne vil derfor ikke have mulighed for at påklage afgørelserne. Indledningsvist vil Digitaliseringsstyrelsen forestå sagsbehandlingen. I dette tilfælde vil rekursadgangen på grund af faglige kompetencer ikke være hensigtsmæssig.

7. Klimamæssige konsekvenser

Forslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den 26. januar 2022 til den 23. februar 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Akademikerne, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ATP/Udbetaling Danmark, Beskæftigelsesministeriet, BL – Danmarks almene boliger, Børne- og Undervisningsministeriet, Danmarks statistik, Danske advokater, Danske Annoncører og Markedsfører Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk standart, DI Digital, FDIH – Foreningen for Danske Internethandel, Forum for Digital sikkerhed, Danske A-kasser, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det centrale Handicapråd, DKCERT, Erhvervsministeriet, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finanstilsynet, Finans Danmark, Finans og Leasing, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen Danske Revisorer, Forsikring og Pension, Forsvarsministeriet, Håndværksrådet, IBIZ-center, Indenrigs- og Boligministeriet, Institut for menneskerettigheder, IT-Brancheorganisationen, IT-politisk Forening, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, KL, Klima, Energi og Forsyningsministeriet, KMD, KOMBIT, Konkurrence- og forbrugerstyrelsen, Kulturministeriet, Landbrugsrådet, Landsforeningen for førtidspensionister, LOS – Landorganisationen for sociale tilbud, Microsoft Danmark, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Nationalbanken, Nets DanID A/S, Prosa, Forbundet af IT-professionelle, Psykiatrifonden, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Rådet for digital sikkerhed, Rådet for Socialt Udsatte, Skatteministeriet, Social- og Ældreministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Telekommunikationsindustrien i Danmark, Transportministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Udenrigsministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Ældre Sagen.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Løbende udgifter under 5 mio. pr. år, med faldende udgifter over en årrække.
Implementerings-konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Nye administrative sagsgange for Digitaliseringsstyrelsen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering] /Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

§ 5 c

Det følger af den foreslåede § 5 c, stk. 1, at finansministeren kan fastsætte regler om, at private udbetalere skal betale et gebyr ved anvendelse af det efter § 4 etablerede kontoregister og i medfør heraf udviklede Nemkontosystem, samt fastsætte regler for vilkår for gebyret, herunder gebyrets størrelse og ændring af tilslutningsvilkår for de private udbetalere. Gebyret skal dække den del af udgifterne til kompensationsordningen efter § 6 a, som hidrører fra svindel med eller fejl i forbindelse med private udbetalinger.

Tilslutning til NemKonto-systemet er en frivillig service, som private udbetalere kan anvende efter eget ønske mod betaling, for at lette administrative byrder, jf. § 5 a. Tilslutning til systemet sker på nærmere fastsatte tilslutningsvilkår, som bl.a. beskriver it-tekniske krav, som udbetaleren skal efterleve.

Bestemmelsen forventes udmøntet ved, at ministeren fastsætter regler om, at private udbetalere skal betale et gebyr for anvendelsen af Nemkonto-systemet, der vil skulle finansiere den del af den nye kompensationsordning, der angår sagsbehandlingen og udbetalingen af kompensation, der udspringer af svindel og fejl med udbetalinger fra private udbetalere.

Bemyndigelserne vil give finansministeren mulighed for

at fastsætte nærmere regler for gebyrordningen, herunder også at gebyret vil kunne kræves direkte og ikke vil blive pålagt gennem tilslutningsvilkårene. Størrelsen på gebyret vil kunne fastsættes løbende og justeres efter behov.

Det følger af den foreslåede stk. 2, at gebyr fastsat efter stk. 1 kan ikke overstige 0,04 kroner pr. kobling mellem personnummer og kontonummer i Nemkontosystemet.

Private udbetaleres anvendelse af NemKonto-systemet sker ved, at en betalingsordre sendes via systemet, som kobler det angivne personnummer med det korrekte kontonummer i Nemkontoregisteret. Denne påføring af oplysninger fra registeret på betalingsordren kaldes en komplettering.

Det foreslåede vil medføre, at der fastsættes en øvre grænse for det eventuelle gebyrs størrelse. Gebyrbetalingen vil blive baseret på hyppigheden af anvendelsen af systemet, så hver komplettering vil blive pålagt et gebyr.

Den foreslåede beløbsbegrænsning er baseret på en estimeret anvendelse af systemet og en forventet udbetaling af kompensation. På baggrund af oplysninger fra NemKonto-systemet estimeres det, at der årligt foretages 25 millioner kompletteringer af private udbetalinger. Det forventes, at udbetaling af kompensation for private udbetalinger årligt vil være i omegnen af 1 million kroner.

Til nr. 2

§ 6 a

Fysiske og juridiske personer er forpligtede til at have en NemKonto efter § 1. I bestemmelsen er det præciseret, at forpligtelsen gælder for fysiske personer over 18 år, som

i henhold til lov om Det Centrale Personregister er tildelt et personnummer, og som ikke er registreret som udrejst af Danmark. Det samme gælder personer under 18 år, der i henhold til lov om Det Centrale Personregister er tildelt et personnummer, og som modtager betalinger fra danske offentlige myndigheder.

Juridiske personer er underlagt en anden proces ved anvisning af NemKonto, som er mere omfattende end den fysiske personer er underlagt. Forskellen i de to procedurer er begrundet i et ønske om at fysiske personer skal have lettere ved at skifte NemKonto, bl.a. via selvbetjeningsløsninger.

Hæftelsesforholdet ved økonomiske tab som følge af fejl eller svindel med oplysninger i NemKonto-systemet er ikke direkte lovreguleret i lovebekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007 om offentlige betalinger mv., og spørgsmålet vurderes derfor efter den almindelige aftale- og obligationsret. Det følger af dansk rets almindelig principper, at en betalingsforpligtelse ophører, når kreditor har adgang til at disponere over beløbet. Hvor borgeren har anvist en bankkonto må betalingen anses for sket, når beløbet faktisk overføres til den pågældende konto.

Domstolene ses ikke at have taget stilling til spørgsmålet om, hvornår en privat udbetaler af fx løn, pension eller erstatning må anses for frigjort for sin betalingsforpligtelse, hvis betalingen sker ved hjælp af NemKonto-systemet, og betalingen som følge af svindel med oplysninger i NemKonto-systemet sker til svindlerens konto i stedet for borgerens konto. Det er således forbundet med en vis usikkerhed, hvorvidt domstolene vil betragte betaleren som frigjort, hvor en betaling, som netop er tilgået en anvist konto under NemKonto-systemet, ikke leveres til borgeren grundet svindel med NemKonto-systemet.

Det følger af den foreslåede § 6 a, stk. 1, at finansministeren kan fastsætte regler om økonomisk kompensation til fysiske personer omfattet af § 1, stk. 1, der ikke har modtaget retmæssig udbetaling i forbindelse med svindel eller fejl ved anvisning eller ændring af Nemkonto.

En udmøntning af bestemmelsen vil medføre en mulighed for at fravige den almindelige aftale- og obligationsretlige afgørelse af, hvem der økonomisk skal kompensere borgeren for den mistede retmæssige udbetaling, uagtet andre regler der måtte finde anvendelse på forholdet.

Ministerens forventes at fastsætte regler om, at de sager, der vil blive behandlet under kompensationsordningen, vil være sager, hvor der er sket fejl eller svindel ved anvisning eller ændring af NemKonto, som har medført at en borger ikke har modtaget en retmæssig udbetaling.

En retmæssig udbetaling vil være en udbetaling, som borgeren vil være retmæssig modtager af. En udbetaling modtaget på baggrund af et lån indgået under falske forudsætninger, vil ikke være en retmæssig udbetaling. Eksempler på retmæssige udbetalinger vil være pensionsydelse eller boligstøtte, som borgeren er berettiget til at modtage.

Fejl ved anvisning eller ændring af NemKonto kan forekomme ved, at der indtastes et forkert kontonummer. Svindel med oplysninger i NemKonto-systemet kan fx ske i

forlængelse af et identitetstyveri, hvorefter en svindler foretager en ændring af den konto, som ofret for identitetstyveriet har registreret som sin NemKonto, ved at bytte ofrets konto ud med svindlerens egen konto eller en konto svindleren har adgang til. Derved vil pengeoverførsler til ofret, der foretages via NemKonto-systemet, ende på svindlerens konto.

Den økonomiske kompensation vil udgøre samme beløb som borgeren har mistet, så borgeren holdes skadesfri.

Det følger af den foreslåede § 6 a, stk. 2, at finansministeren kan fastsætte regler om kompensation til personer efter stk. 1, hvor forholdet er begået før lovens ikrafttrædelse.

Lovforslaget vil have til formål, at beskytte borgere mod økonomiske tab, uanset hvornår tabet er sket. Det foreslås derfor, at finansministeren kan fastsætte regler om, at økonomiske tab lidt før lovens ikrafttræden, vil kunne være omfattet af kompensationsordningen.

Efter obligationsretten kan et debitorskifte ske, hvis kreditor samtykker til skiftet. Et debitorskifte medfører at en anden debitor indtræder i skyldforholdet og dermed overtager den oprindelige debtors forpligtelser, så denne frigøres.

Det følger af den foreslåede § 6 a, stk. 3, at finansministeren kan fastsætte regler om, at der ikke kan udbetales kompensation efter stk. 1 til fysiske personer, som har handlet uagtsomt eller forsætligt, eller er fuldt kompenseret eller efterfølgende har modtaget beløbet på anden vis.

Bemyndigelsen forventes udmøntet ved, at ministeren fastsætter regler om, at kompensation ikke vil blive udbetalt til borgere, der er blevet kompenseret på anden vis, fx af en arbejdsgiver eller offentlig myndighed.

Bemyndigelsen forventes endvidere udmøntet ved, at ministeren fastsætter regler om, at der vil blive udbetalt kompensation for manglende udbetalinger vedrørende offentlige og private ydelser, der ikke følger af anden lov eller aftale, såfremt borgeren ikke har handlet uagtsomt. Der forventes i den forbindelse fastsat nærmere regler om uagtsomhedsvurderingen, herunder at som led i uagtsomhedsvurderingen vil bl.a. indgå under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens oplysninger (brugernavn, adgangskode eller nøglekort til NemID), om indehaveren havde kendskab til, at tredjemand var kommet i besiddelse af de pågældende oplysninger, og om indehaveren havde gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug, fx ved at spærre sit NemID eller MitID så hurtigt som muligt.

Det følger af den foreslåede § 6 a, stk. 4, at det er en betingelse for udbetaling af økonomisk kompensation, at forholdet er politianmeldt i umiddelbar forlængelse af kendskab til det kriminelle forhold.

Politianmeldelsen vil skulle fremsendes til den sagsbehandlende myndighed ved indgivelse af anmodning om kompensation.

§ 6 b

Det følger af den foreslåede § 6 b, stk. 1, at finansministeren kan fastsætte regler om, at en anmodning om kompensa-

tion efter § 6 a skal indgives inden for en nærmere fastsat frist, herunder at dette skal ske digitalt.

Bestemmelsen forventes udmøntet ved, at finansministeren fastsætter regler om, hvornår en anmodning om kompensation skal indgives. Dette vil kunne omfatte en frist for, hvornår en anmodning er indgivet rettidigt. Indgivelse af anmodning vil skulle være myndigheden i hænde snarest muligt efter at borgeren har konstateret, at udbetalingen mangler.

Bestemmelsen forventes udmøntet ved, at finansministeren fastsætter regler om, at indgivelse af anmodning om kompensation skal ske digitalt, eventuelt ved anvendelse af Digital Post. Det vil i særlige tilfælde være muligt at indgive en anmodning på anden vis, f.eks. hvis borgeren er fritaget Digital Post.

Sagsbehandlingen efter indgivelse af anmodning vil følge de almindelige forvaltningsretlige principper, herunder tilvejebringelse af faktiske oplysninger, der er nødvendige for at belyse sagen korrekt. Fx kan logoplysninger fra NemKonto-systemet, bankoplysninger og bevis for ret til ydelse, være relevante faktiske oplysninger. Der kan træffes afgørelse på det foreliggende grundlag, hvor det ikke er muligt at tilvejebringe de oplysninger, der er nødvendige for at belyse sagen, fx på grund af forholdets alder, i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige principper. Hvis der fremkommer nye oplysninger af væsentlig betydning for sagens afgørelse, efter afgørelsen er truffet, vil afgørelsen om udbetaling af kompensation kunne berigtiges, ligeledes i overensstemmelse med de forvaltningsretlige principper.

Det følger af den foreslåede § 6 b, stk. 2, at finansministeren kan fastsætte regler om, hvilken myndighed der skal forestå sagsbehandlingen.

Det påtænkes at ministeren vil kunne henlægge opgaven inden for eget ministerområde, eller henlægge sagsbehandlingen hos anden myndighed, efter forhandling med vedkommende minister.

Det følger af den foreslåede § 6 b, stk. 3, at finansministeren kan fastsætte regler om, at afgørelse i sager om kompensation ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Det foreslåede vil medføre, at den sagsbehandlende myndighed vil træffe endelig administrativ afgørelse i sager om ansøgning om kompensation i forbindelse med fejl eller svindel med udbetalinger via NemKonto. Der vil dermed ikke kunne klages over hverken om der udbetales kompensation, eller størrelsen på en eventuel kompensation. Det vil stadig være muligt at rejse sag ved domstolene.

Et erstatningskrav mod den person, der har begået svindel, udgør et civilretligt krav. Kravet vil kunne rejses under en særskilt civilretlig sag eller som led i en straffesag, såfremt det civilretlige krav følger af de strafbare handlinger, der forfølges under sagen, jf. retsplejelovens § 685.

Et erstatningskrav vil kunne rejses af eksempelvis en forurettet borger, virksomhed eller bank, der måtte have lidt et tab, som følge af misbruget. Der gælder samme krav om

dokumentation for erstatningskrav, der rejses i forbindelse med en straffesag, som for krav der rejses under en civil sag.

Domstolens bedømmelse af erstatningsspørgsmålet følger dansk rets almindelige ansvarsgrundlag om culpa.

Retten kan dog nægte at forfølge erstatningskravet under en strafferetssag, når retten finder, at kravets behandling under sagen ikke kan ske uden væsentlig ulempe, jf. retsplejelovens § 991, stk. 4. Dette vil eksempelvis være tilfældet, hvis behandling af erstatningsspørgsmålet vil kræve en ikke ubetydelig særskilt bevisførelse og procedure. I så fald vil kravet skulle rejses som et selvstændigt civilt krav.

Det følger af den foreslåede § 6 b, stk. 4, at finansministeren kan fastsætte regler om indtræden i skadelidtes krav mod skadevolder, i det omfang der udbetales kompensation til skadelidte.

I svindelsager har en borger fået stjålet et pengebeløb, som blandt andet kan være løn eller en offentlig ydelse. Borgeren har på denne baggrund et erstatningskrav mod skadevolderen, og kan ved en eventuel straffesag sideløbende rejse krav om erstatning. Hvis staten yder erstatning til borgeren, vil borgerens tab blive dækket, og det foreslås derfor, at finansministeren kan fastsætte regler om, at staten vil kunne indtræde i skadeslidte sted, så staten vil kunne indkræve pengene, hvis skadevolder senere hen identificeres.

Til nr. 3

Det foreslås at §§ 1-8 ændres til §§ 1-5 og §§ 6-8.

Det skal ses i sammenhæng med den eksisterende § 5 a og § 5 b, og den foreslåede § 5 c. Disse tre bestemmelser vedrører henholdsvis tilslutningen for private udbetalere, muligheden for at stille NemKonto-systemet til rådighed for grønlandske myndigheder og gebyrordningen, som kan finansiere kompensation for svindel med private betalinger. Der er således ikke behov for, at disse tre bestemmelser omfatter selvejende institutioner efter § 12.

Til nr. 4

Det foreslås at §§ 1-7 ændres til §§ 1-5 og §§ 6-7.

Det skal ses i sammenhæng med den eksisterende § 5 a og § 5 b, og den foreslåede § 5 c. Disse tre bestemmelser vedrører henholdsvis tilslutningen for private udbetalere, muligheden for at stille NemKonto-systemet til rådighed for grønlandske myndigheder og gebyrordningen, som kan finansiere kompensation for svindel med private betalinger. Der er således ikke behov for, at disse tre bestemmelser omfatter selvejende institutioner efter § 12.

Til § 2

Det foreslås i § 2, at loven træder i kraft den 1. august 2022.

Da lov om offentlige betalinger m.v. ikke gælder for Færøerne og Grønland, gælder nærværende lovforslag heller ikke for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

I lov om offentlige betalinger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 5 b indsættes:

»§ 5 c. Finansministeren kan fastsætte regler om, at private udbetalere skal betale et gebyr ved anvendelse af det efter § 4 etablerede kontoregister og i medfør heraf udviklede Nemkontosystem, samt fastsætte regler for vilkår for gebyret, herunder gebyrets størrelse og ændring af tilslutningsvilkår for de private udbetalere. Gebyret skal dække den del af udgifterne til kompensationsordningen efter § 6 a, som hidrører fra svindel med eller fejl i forbindelse med private udbetalinger.

Stk. 2. Gebyr fastsat efter stk. 1 kan ikke overstige 0,04 kroner pr. kobling mellem personnummer og kontonummer i Nemkontosystemet.«

2. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. Finansministeren kan fastsætte regler om økonomisk kompensation til fysiske personer omfattet af § 1, stk. 1, der ikke har modtaget retmæssig udbetaling som følge af svindel eller fejl ved anvisning eller ændring af Nemkonto.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler om kompensation til personer efter stk. 1, hvor forholdet er begået før lovens ikrafttrædelse.

Stk. 3. Finansministeren kan fastsætte regler om, at der ikke kan udbetales kompensation efter stk. 1 til fysiske personer, som har handlet uagtsomt eller forsætligt, eller er fuldt kompenseret eller efterfølgende har modtaget beløbet på anden vis.

Stk. 4. Det er en betingelse for udbetaling af økonomisk kompensation, at forholdet er politianmeldt i umiddelbar forlængelse af kendskab til det kriminelle forhold.

§ 6 b. Finansministeren kan fastsætte regler om, at en anmodning om kompensation efter § 6 a skal indgives inden for en nærmere fastsat frist, herunder at dette skal ske digitalt.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler om, hvilken myndighed der skal forestå sagsbehandlingen.

Stk. 3. Finansministeren kan fastsætte regler om, at afgørelse i sager om kompensation ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Finansministeren kan fastsætte regler om indtræden i skadelidtes krav mod skadevolder, i det omfang der udbetales kompensation til skadelidte.«

§ 12. §§ 1-8 omfatter selvejende institutioner m.v., hvis driftsbudget er optaget på bevillingslov.

3. Tre steder i § 12 ændres »§§ 1-8« til: »§§ 1-5 og §§ 6-8«.

Stk. 2. §§ 1-7 omfatter endvidere selvejende institutioner m.v., som en kommune eller region har indgået driftsoverenskomst med.

Stk. 3. §§ 1-8 og regler udstedt i medfør heraf finder tillige anvendelse for institutioner, foreninger, fonde m.v.,

1) hvis udgifter eller regnskabsmæssige underskud dækkes ved statstilskud eller ved bidrag, afgift eller anden indtægt i henhold til lov, eller

2) som modtager kapitalindskud, tilskud, lån, garanti eller anden støtte fra staten eller en institution m.v., som er omfattet af nr. 1, såfremt kapitalinskuddet m.v. har væsentlig betydning for modtageren.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder dog ikke anvendelse i det omfang, der i anden lovgivning er regler om betalingsforvaltning, som ikke er forenelige med loven eller regler fastsat efter loven.

Stk. 5. Vedkommende kommune eller region kan undtage selvejende institutioner som nævnt i stk. 2 fra bestemmelserne i §§ 1-7.

Stk. 6. Vedkommende minister kan efter forhandling med finansministeren undtage institutioner, foreninger og fonde m.v. som nævnt i stk. 3 fra bestemmelserne i §§ 1-8.

4. To steder i § 12 ændres »§§ 1-7« til: »§§ 1-5 og §§ 6-7«.